Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 24. októbra 2017 [1]

Spojené veci C-316/16 a C-424/16

B
proti
Land Baden-Württemberg
[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vyšší správny súd Bádensko-Württembersko, Nemecko)]
a
Secretary of State for the Home Department
proti
Franco Vomero

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd, Spojené kráľovstvo)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Európskej únie – Právo občanov Únie pohybovať sa a zdržiavať sa na území Únie – Ochrana proti vyhosteniu – Pobyt v hostiteľskom členskom štáte počas desiatich rokov predchádzajúcich rozhodnutiu o vyhostení – Štátny príslušník Únie, ktorý nemá žiadnu väzbu so štátom svojho pôvodu – Prerušenie nepretržitosti pobytu z dôvodu obdobia pobytu vo väzení – Trestný čin spáchaný po období pobytu 20 rokov – Pojem ‚presný okamih, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia‘“

I. Úvod

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-316/16 bol podaný v rámci konania, v ktorom proti sebe stoja B, narodený v Grécku v roku 1989 a žijúci v Nemecku so svojou matkou od roku 1993, a Land Baden Württemberg (spolková krajina Bádensko-Württembersko, Nemecko). V roku 2009 B. spáchal trestný čin, za ktorý bol odsúdený. Návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-424/16 vychádza zo sporu medzi Secretary of State for the Home Department (minister vnútra, Spojené kráľovstvo) a pánom Francom Vomerom, talianskym občanom, ktorý býva od roku 1985 v Spojenom kráľovstve a ktorý sa v roku 2001 dopustil zločinu zabitia.

2. Práve za týchto skutkových okolností boli dotknutým osobám – v nadväznosti na obdobia ich pobytu vo väzení – uložené opatrenia vyhostenia, časovo nasledujúce po odsúdeniach v trestnom konaní, ku ktorým došlo pre vyššie uvedené trestné činy. V tejto súvislosti vnútroštátne súdy vyjadrujú vážne pochybnosti týkajúce sa uplatniteľnosti článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38/ES [2], podľa

1 Jazyk prednesu: francúzština.

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), zmenená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 (Ú. v. EÚ L 141, 2011, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 46) (ďalej len „smernica 2004/38“).

ktorého sa na osoby, ktoré sa na území hostiteľského členského štátu zdržiavali počas „predchádzajúcich desiatich rokov“, vzťahuje posilnená ochrana proti vyhosteniu. Prejednávané návrhy na začatie prejudiciálneho konania tak Súdnemu dvoru poskytujú príležitosť zaoberať sa výrazom uvedeným v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 a obohatiť svoju najnovšiu judikatúru týkajúcu sa daného ustanovenia.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

3. Podľa článku 7 ods. 1 smernice 2004/38, ktorý má názov „Právo pobytu na viac ako tri mesiace“, „všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace“, ak sú splnené podmienky uvedené v tomto ustanovení. Cieľom týchto podmienok je najmä zabezpečiť to, aby sa občan Únie nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia svojho pobytu.

4. Článok 16 smernice 2004/38 je uvedený v kapitole IV, má názov „Právo trvalého pobytu“, a stanovuje:

„1. Občania Únie, ktorí sa legálne zdržiavali počas nepretržitého obdobia piatich rokov v hostiteľskom členskom štáte, majú právo trvalého pobytu v tomto členskom štáte. Toto právo nepodlieha podmienka[m] uvedeným v kapitole III.

…

3. Nepretržitosť pobytu nie je ovplyvnená dočasnou neprítomnosťou nepresahujúcou spolu šesť mesiacov ročne, ani neprítomnosťou dlhšieho trvania v dôsledku povinnej vojenskej služby, ani neprítomnosťou trvajúcou maximálne dvanásť za sebou nasledujúcich mesiacov v dôsledku vážnych dôvodov, ako sú napríklad tehotenstvo a pôrod, vážna choroba, štúdium alebo odborné vzdelávanie alebo vyslanie do iného členského štátu alebo tretej krajiny.

4. Právo trvalého pobytu po jeho získaní sa môže odobrať iba v prípade neprítomnosti v hostiteľskej krajine počas obdobia dlhšieho ako dva za sebou idúce roky.“

5. Kapitola VI smernice 2004/38 s názvom „Obmedzenia práva vstupu a práva pobytu z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia“ vo svojich článkoch 27 a 28 stanovuje:

„Článok 27

Všeobecné zásady

1. S výhradou ustanovení tejto kapitoly členské štáty môžu obmedziť slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia. Tieto dôvody sa nesmú využívať pre ekonomické účely.

2. Opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade [so] zásadou úmernosti a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca. Trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa samé o sebe nepovažujú za dôvody na prijatie takýchto opatrení.

…

Článok 28

Ochrana proti vyhosteniu

1. Skôr, ako sa prijme rozhodnutie o vyhostení z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, hostiteľský členský štát zohľadní také aspekty, ako je napríklad dĺžka pobytu daného jednotlivca na jeho území, vek, zdravotný stav, rodinná a ekonomická situácia, sociálna a kultúrna integrácia v hostiteľskom členskom štáte a rozsah väzieb s krajinou pôvodu.

2. Hostiteľský členský štát nesmie prijať rozhodnutie o vyhostení proti občanom Únie alebo ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na štátnu príslušnosť, ktorí majú právo trvalého pobytu na jeho území, s výnimkou vážnych dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

3. Rozhodnutie o vyhostení sa nesmie prijať proti občanom Únie s výnimkou prípadu, ak sa toto rozhodnutie zakladá na zásadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti, ako sú definované členskými štátmi, ak:

a) dané osoby sa zdržiavali v hostiteľskom členskom štáte počas predchádzajúcich desiatich rokov; alebo

b) ide o maloleté osoby, s výnimkou prípadu, keď je vyhostenie potrebné v najlepšom záujme dieťaťa, ako ho stanovuje dohovor Organizácie spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989.“

B. Nemecké právo

6. Článok 28 smernice 2004/38 bol prebratý do nemeckého práva na základe § 6 Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern – FreizügG/EU (zákon o voľnom pohybe občanov Únie) z 30. júla 2004 (BGBl 2004 I, s. 1950. Podľa tohto paragrafu v znení účinnom od 28. augusta 2007:

„(1) …o odobratí práva podľa § 2 ods. 1 možno rozhodnúť, potvrdenie o práve na trvalý pobyt možno odňať a platnosť preukazu o pobyte alebo o trvalom pobyte možno zrušiť iba z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia (článok 45 ods. 3 a článok 52 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Z dôvodov uvedených v prvej vete možno tiež odmietnuť vstup na územie. …

(2) Odsúdenie v trestnom konaní nemôže samo osebe postačovať na odôvodnenie rozhodnutí alebo opatrení uvedených v odseku 1. Do úvahy možno vziať iba tie odsúdenia v trestnom konaní, ktoré ešte neboli vymazané z centrálneho registra, a to iba za predpokladu, že okolnosti, na základe ktorých k týmto odsúdeniam došlo, poukazujú na osobné správanie, ktoré predstavuje skutočnú hrozbu pre verejný poriadok. Musí ísť o skutočnú a dostatočne vážnu hrozbu ohrozujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti.

(3) Na to, aby mohlo byť prijaté rozhodnutie na základe odseku 1, je potrebné zohľadniť najmä dĺžku pobytu dotknutej osoby v Nemecku, jej vek, zdravotný stav, rodinnú a hospodársku situáciu, sociálnu a kultúrnu integráciu v Nemecku, ako aj intenzitu jej väzieb s krajinou jej pôvodu.

(4) Rozhodnutie na základe odseku 1 možno po nadobudnutí práva na trvalý pobyt vydať iba z vážnych dôvodov.

(5) Rozhodnutie podľa odseku 1 v prípade občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí mali počas posledných desiatich rokov pobyt na spolkovom území, a v prípade maloletých osôb možno vydať iba z vážnych dôvodov verejnej bezpečnosti. Toto pravidlo sa neuplatňuje na maloleté osoby v prípade, že je odobratie práva pobytu nevyhnutné v záujme dieťaťa. Vážne dôvody verejnej bezpečnosti existujú iba

vtedy, ak bola dotknutá osoba právoplatne odsúdená za jeden alebo viac úmyselných trestných činov na trest odňatia slobody alebo na trest pre mladistvých v trvaní najmenej piatich rokov, alebo ak bol pri poslednom právoplatnom odsúdení nariadený ochranný dohľad, pokiaľ je ohrozená bezpečnosť Spolkovej republiky Nemecko alebo dotknutá osoba predstavuje teroristickú hrozbu.“

C. Právo Spojeného kráľovstva

7. Články 27 a 28 smernice 2004/38 boli do právneho poriadku Spojeného kráľovstva prebraté na základe článku 21 Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [výnos z roku 2006 o imigrácii (Európsky hospodársky priestor)] (SI 2006/1003).

III. Skutkové okolnosti sporov vo veci samej

A. Vec C-316/16, B

8. B sa narodil v Grécku v roku 1989. V roku 1993, vo veku 3 rokov, po rozchode svojich rodičov, prišiel do Nemecka so svojou matkou, ktorá od ich príchodu v tomto členskom štáte pracuje a ktorá má okrem gréckeho občianstva aj nemecké občianstvo.

9. Vo veku 8 rokov bol B proti vôli svojej matky odvedený svojím otcom do Grécka na dva mesiace. K jeho návratu do Nemecka došlo až po zásahu gréckych orgánov.

10. S výnimkou tejto udalosti a niekoľkých krátkych období dovolenky sa B zdržoval v Nemecku nepretržite od roku 1993. Rovnako to platí aj pokiaľ ide o jeho matku a ostatných členov jeho rodiny, vrátane jeho starých rodičov žijúcich v Nemecku od roku 1989, a jeho tetu.

11. B vychodil škôlku, školu a získal doklad o ukončení stredoškolského štúdia (*Hauptschulabschluss*). Hoci ovláda nemecký jazyk, jeho jazykové znalosti gréčtiny sa obmedzujú na to, že sa vie ústne dorozumieť v rámci používania základných jazykových prostriedkov.

12. Vnútroštátny súd vo svojom návrhu uvádza, že B má antisociálnu poruchu osobnosti a navyše od detstva trpí poruchou pozornosti s hyperaktivitou (ADHD). Z tohto dôvodu viackrát podstúpil terapiu a stále berie lieky.

13. Uznesením zo 7. novembra 2012, prijatým Amtsgericht Pforzheim (Okresný súd Pforzheim, Nemecko) v rámci zjednodušeného trestného konania, bol B uložený peňažný trest vo výške približne 3 000 eur, s náhradným trestom odňatia slobody v trvaní 90 dní, a to za podvodné zmocnenie sa cudzej veci, nátlak, pokus o vydieranie a úmyselnú neoprávnenú držbu zakázanej zbrane.

14. Dňa 10. apríla 2013 prepadol B herňu, ozbrojený pištoľou s gumenými nábojmi, najmä za tým účelom, aby si obstaral potrebné peniaze na zaplatenie uvedeného peňažného trestu.

15. Rozsudkom z 9. decembra 2013 Landgericht Karlsruhe (Krajský súd Karlsruhe, Nemecko) odsúdil B na trest odňatia slobody v trvaní piatich rokov a ôsmich mesiacov za lúpežné vydieranie s priťažujúcimi skutkovými okolnosťami, v jednočinnom súbehu s úmyselným neoprávneným nosením strelnej zbrane a úmyselnou neoprávnenou držbou streliva. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 1. mája 2014.

16. Od 12. apríla 2013 bol B vo väzbe, s výnimkou obdobia od 15. mája 2013 do 12. augusta 2013, počas ktorého sa jeho trest vykonával formou peňažného trestu.

17. Rozhodnutím z 25. novembra 2014 rozhodlo príslušné cudzinecké oddelenie o tom, že B stráca právo na vstup na nemecké územie a právo na pobyt na tomto území, pričom svoje rozhodnutie založilo na skutočnosti, že boli splnené podmienky na rozhodnutie o odobratí práva na vstup a pobyt v zmysle § 6 ods. 5 zákona z 30. júla 2004 o voľnom pohybe občanov Únie v spojení s článkom 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Zároveň bol B uložený zákaz vstupu a pobytu v trvaní siedmich rokov od okamihu, keď opustí Nemecko.

18. Proti rozhodnutiu z 25. novembra 2014 podal B žalobu na Verwaltungsgericht Karlsruhe (Správny súd Karlsruhe, Nemecko), ktorý napadnuté rozhodnutie uznesením z 10. septembra 2015 zrušil.

19. Na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania a ktorým je Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vyšší správny súd Bádensko-Württembersko, Nemecko), bolo proti tomuto uzneseniu podané odvolanie zo strany spolkovej krajiny Bádensko-Württembersko. V rámci konania na tomto vnútroštátnom súde spolková krajina Bádensko-Württembersko zastáva tvrdenie, podľa ktorého je rozhodnutie o odobratí práva na vstup a pobyt zákonné, zatiaľ čo B tvrdí, že trestný čin, ktorého sa dopustil, nezakladá „zásadne dôležité dôvody verejnej bezpečnosti“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 a že vzhľadom na to, že mal v Nemecku pobyt od veku 3 rokov a s Gréckom nemá väzby, vzťahuje sa na neho posilnená ochrana proti vyhosteniu, upravená v tomto ustanovení.

20. Pokiaľ ide o vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, tento sa domnieva, že v prejednávanej veci skutok, ktorý B spáchal, nemožno považovať za zásadne dôležitý dôvod verejnej bezpečnosti v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Na jednej strane teda, ak by sa na B vzťahovala ochrana v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice, z daného územia by nemohol byť vyhostený. Na druhej strane tento súd vyjadruje pochybnosti týkajúce sa možnosti priznať túto ochranu B vzhľadom na to, že je vo väzbe v zásade od 12. apríla 2013.

B. Vec C-424/16, Vomero

21. Pán Vomero, odporca vo veci samej, je taliansky štátny príslušník narodený v roku 1957, ktorý sa presťahoval do Spojeného kráľovstva 3. marca 1985 so svojou ženou, britskou štátnou príslušníčkou. Tento pár sa zosobášil niekoľko mesiacov po svojom príchode na územie Spojeného kráľovstva, kde pán Vomero príležitostne pracoval a staral sa o ich päť detí.

22. V roku 1998 sa tento pár rozišiel, pán Vomero sa odsťahoval z miesta pobytu manželov a následne začal bývať s pánom Edwardom Mitchellom.

23. Dňa 1. marca 2001, pán Vomero pána Mitchella zabil. V roku 2002 bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní ôsmich rokov za zabitie. Na slobodu bol prepustený v júli 2006.

24. Rozhodnutím z 23. marca 2007, ktoré bolo potvrdené 17. mája 2007, minister vnútra rozhodol o vyhostení pána Vomera v súlade s ustanoveniami výnosu z roku 2006 o imigrácii (Európsky hospodársky priestor). Na účely vyhostenia bol pán Vomero vo väzbe až do decembra 2007.

25. Predtým, ako sa predmetná vec dostala na prejednanie na Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd, Spojené kráľovstvo), bola táto vec prejednaná na Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vyšší súd (imigračný a azylový senát), Spojené kráľovstvo] a Court of Appeal (Odvolací súd, Spojené kráľovstvo). Konanie v tejto veci bolo dvakrát prerušené do vydania rozsudkov Súdneho dvora zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13) a zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9). Medzičasom pán Vomero spáchal ďalšie trestné činy, za ktoré bol odsúdený.

26. Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, usudzuje, že pán Vomero predtým, ako bolo proti nemu vydané opatrenie vyhostenia, nezískal právo na trvalý pobyt. Tento súd však poznamenáva, že pán Vomero mal na území Spojeného kráľovstva pobyt od 3. marca 1985, na základe čoho sa dá domnievať, že sa zdržiaval v hostiteľskom členskom štáte „počas predchádzajúcich desiatich rokov“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Ak je tomu tak, proti pánovi Vomerovi nemožno prijať rozhodnutie o vyhostení, ibaže by toto rozhodnutie bolo založené na zásadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti.

IV. Konania a položené prejudiciálne otázky

27. V týchto kontextoch vnútroštátne súdy položili Súdnemu dvoru svoje prejudiciálne otázky v obidvoch predmetných veciach.

28. Vo veci C-316/16, Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vyšší správny súd Bádensko-Württembersko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je vopred vylúčené, aby uloženie a následný výkon trestu odňatia slobody viedli k tomu, že integračné väzby občana Únie, ktorý vo veku 3 rokov vstúpil do hostiteľského členského štátu, sa považujú za prerušené, s tým následkom, že neexistuje nepretržitý pobyt po dobu desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, a preto sa neprizná ani ochrana pred vyhostením podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, ak občan Únie po vstupe do hostiteľského členského štátu vo veku 3 rokov strávil celý doterajší život v tomto štáte, nemá už žiadne väzby s členským štátom jeho štátnej príslušnosti a trestný čin, ktorý viedol k uloženiu a výkonu trestu odňatia slobody, bol spáchaný až po dvadsaťročnom pobyte?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku: Má sa pri otázke, či výkon trestu odňatia slobody vedie k prerušeniu integračných väzieb, nezohľadniť ten trest odňatia slobody, ktorý bol uložený za trestný čin, ktorý dal podnet na vyhostenie?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú a druhú otázku: Podľa akých kritérií je potrebné určiť, či v takom prípade dotknutý občan Únie ešte požíva ochranu pred vyhostením podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38?

4. V prípade zápornej odpovede na prvú a druhú otázku: Existujú záväzné ustanovenia práva Únie na určenie ‚presného okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia‘ a má sa okrem toho uskutočniť komplexné posúdenie situácie dotknutého občana Únie na účely preverenia, v akom rozsahu diskontinuita pobytu v posledných desiatich rokoch pred vyhostením dotknutej osoby bráni tomu, aby mala nárok na posilnenú ochranu pred vyhostením?“

29. Vo veci C-424/16 Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd, Spojené kráľovstvo) kladie Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Závisí posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) [smernice 2004/38] od existencie práva na trvalý pobyt v zmysle článku 16 a článku 28 ods. 2?

2. V prípade, ak bude odpoveď na prvú otázku záporná, Súdnemu dvoru sa kladú aj nasledujúce otázky: Je obdobie pobytu počas predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) [smernice 2004/38]

   a) len kalendárnym obdobím, ktoré sa počíta spätne od príslušného dátumu (v tomto prípade od dátumu vydania rozhodnutia o vyhostení) a zahŕňa akékoľvek obdobia neprítomnosti alebo pobytu vo väzení, alebo

b) obdobím, ktoré prípadne nemusí byť nepretržité a počíta sa spätne od príslušného dátumu, pričom sa jedno alebo viaceré obdobia, počas ktorých dotknutá osoba nebola neprítomná alebo sa nenachádzala vo väzení, sčítajú, aby výsledok prípadne predstavoval pobyt počas predchádzajúcich desiatich rokov?

3. Aký je skutočný vzťah medzi kritériom týkajúcim sa pobytu počas desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) a celkovým posudzovaním integračnej väzby?“

30. B, nemecká vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Európska komisia predložili písomné pripomienky vo veci C-316/16. Pán Vomero, vláda Spojeného kráľovstva, ako aj dánska, írska, grécka, holandská vláda a Komisia predložili svoje písomné pripomienky vo veci C-424/16. Obidve veci boli spojené na účely ústnej časti konania. Tí účastníci konania, ktorí predložili svoje pripomienky v priebehu písomnej časti konania, okrem gréckej a holandskej vlády, sa zúčastnili aj na pojednávaní, na ktorom boli vypočuté prednesy a ktoré sa uskutočnilo 17. júla 2017.

V. Analýza

A. O prvej prejudiciálnej otázke vo veci C-424/16: závisí posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 od existencie práva na trvalý pobyt?

1. Úvodné poznámky

31. Prvou prejudiciálnou otázkou vo veci C-424/16 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je nevyhnutné, aby občan Únie pred tým, ako začne požívať ochranu proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 3 smernice 2004/38, nadobudol právo na trvalý pobyt v súlade s podmienkami uvedenými v článku 16 tejto smernice s tým, že toto právo zaručuje ochranu proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 2 uvedenej smernice.

32. Podotýkam, že táto otázka vyvstáva iba vo veci C-424/16, keďže vnútroštátny súd uviedol, že pán Vomero nenadobudol právo na trvalý pobyt, preverenie čoho prináleží tomuto súdu pred tým, ako prijme svoje konečné rozhodnutie pri rešpektovaní práva Únie, tak ako ho vykladá Súdny dvor. Podľa vnútroštátneho súdu sa toto zistenie zakladá na skutočnosti, že pán Vomero bol od roku 2001 do roku 2006 vo väzení, ako aj na výklade, ktorý poskytol Súdny dvor vo svojej judikatúre, najmä v rozsudkoch Dias [3] a Onuekwere [4].

33. Treba však uviesť, že pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí spĺňajú podmienku minimálnej dĺžky prítomnosti na pracovnom trhu v členskom štáte, konkrétne tí, ktorých práva sú založené na rozhodnutí Asociačnej rady č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji pridruženia medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom, Súdny dvor uviedol, že ich právo na pobyt, ako dôsledok práva na prístup na pracovný trh, nie je z dôvodu uväznenia dotknuté [5]. Súdny dvor zaujal toto stanovisko s poukázaním na znenie ustanovení tohto rozhodnutia, ktoré okrem prípadu neprítomnosti umožňuje obmedziť právo na pobyt iba z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia [6]. V rozsudku Dias [7] pritom Súdny dvor usúdil, že podobné ustanovenie smernice 2004/38, konkrétne jej článok 16 ods. 4 sa môže analogicky uplatňovať na

3 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498, bod 57).

4 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 26).

5 Pozri rozsudky z 11. novembra 2004, Cetinkaya (C-467/02, EU:C:2004:708, body 38 a 39), ako aj zo 7. júla 2005, Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, bod 32). V kontexte predbežnej väzby, po ktorej nasleduje odsúdenie v trestom konaní na trestný čin odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienečne odložený, pozri tiež rozsudok z 10. februára 2000, Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, body 40 a 41).

6 Rozsudky z 11. novembra 2004, Cetinkaya (C-467/02, EU:C:2004:708, bod 38), a zo 7. júla 2005, Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, bod 28).

7 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498, bod 64).

obdobia predchádzajúce obdobiam, na ktoré sa vzťahuje smernica 2004/38 a ktoré nepredstavujú legálny pobyt v zmysle článku 16 ods. 1 tejto smernice [8]. Na jednej strane sa však Súdny dvor v rozsudku Dias [9] zameral predovšetkým na nápravu nedostatku smernice 2004/38 a na situáciu, ktorá mohla nastať len pred touto smernicou [10]. Na druhej strane sa vyššie uvedená judikatúra týka dopadu pobytu vo väzení na požívanie práv nadobudnutých po niekoľkých rokoch prítomnosti na pracovnom trhu, zatiaľ čo rozsudok Onuekwere [11] sa týka štádia nadobúdania práva. Hlavné odôvodnenie uvádzané Súdnym dvorom v rozsudku Onuekwere [12], podľa ktorého by zohľadnenie období pobytu vo väzení na účely získania práva na trvalý pobyt bolo v rozpore s cieľom sledovaným smernicou 2004/38, preto nemožno aplikovať na prípad odobratia tohto práva vzhľadom na to, že v danom prípade ide o občana Únie, pre ktorého vyplývajú priaznivé dôsledky nie priamo z období pobytu vo väzení, ale z predchádzajúcich období pobytu na území členského štátu.

34. Čo sa týka otázky, či priznanie posilnenej ochrany v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 závisí od nadobudnutia práva na trvalý pobyt, vnútroštátny súd predstavil dve odlišné stanoviská, keďže jeho členovia nedospeli k jednomyseľnému záveru, pokiaľ ide o prvú prejudiciálnu otázku. Takýmto nesúladom sa vyznačujú aj stanoviská účastníkov konania.

35. Podľa prvého z týchto stanovísk, ktoré v podstate zastáva írska, grécka, holandská vláda a vláda Spojeného kráľovstva, ako aj Komisia, sa ochrana proti vyhosteniu priznáva občanom Únie v postupných fázach. Nadobudnutie práva na trvalý pobyt – s výhodami vyplývajúcimi z článku 28 ods. 2 smernice 2004/38 – je preto podmienkou, ktorá musí byť splnená na to, aby mohlo dôjsť k požívaniu posilnenej ochrany podľa článku 28 ods. 3 tejto smernice.

36. Druhé stanovisko, ktoré podporuje pán Vomero a dánska vláda, je založené na myšlienke, podľa ktorej článok 28 ods. 2 a 3 smernice 2004/38 stanovuje dva osobitné režimy ochrany proti vyhosteniu. Občan Únie preto nevyhnutne nemusí požívať ochranu vyplývajúcu z práva na trvalý pobyt podľa článku 28 ods. 2 smernice 2004/38 na to, aby si mohol nárokovať ochranu proti vyhosteniu na základe článku 28 ods. 3 tejto smernice.

2. O postupnosti úrovní ochrany proti vyhosteniu v rámci smernice 2004/38

37. Stanovisko, podľa ktorého posilnená ochrana v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 závisí od nadobudnutia práva na trvalý pobyt, má svoje miesto vo všeobecnejšej myšlienke spočívajúcej v systéme ochrany, ktorý je postupný.

38. Smernica 2004/38 túto logiku prijíma najmä vzhľadom na závažnosť hrozby pre verejnú bezpečnosť, ktorá odôvodňuje obmedzenia práva na voľný pohyb a práva na pobyt.

39. V prvom rade, v súlade s článkom 28 ods. 1 smernice 2004/38, občan Únie v zásade z územia hostiteľského členského štátu nemôže byť vyhostený, ibaže na to existujú „dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti“. Ďalej podľa článku 28 ods. 2 smernice 2004/38 občan Únie, ktorý má právo trvalého pobytu, nemôže byť z územia hostiteľského členského štátu vyhostený, ibaže na to existujú „vážne dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti“. Napokon podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 voči občanovi Únie, ktorý sa v hostiteľskom členskom štáte zdržiaval

8 Rozsudok z 21. júla 2011, Dias (C-325/09, EU:C:2011:498, bod 65).

9 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498).

10 Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Trstenjak vo veci Dias (C-325/09, EU:C:2011:86, bod 102).

11 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13).

12 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 26).

počas predchádzajúcich desiatich rokov, sa nesmie prijať rozhodnutie o vyhostení, s výnimkou prípadu, ak sa toto rozhodnutie zakladá na „zásadne dôležitých dôvodoch verejnej bezpečnosti“. Súdny dvor už rozhodol, že tento pojem, ktorý je uvedený ako posledný, je oveľa užším pojmom, než pojem „vážne dôvody“ v zmysle odseku 2 tohto článku [13].

40. Z uvedeného vyplýva, že článok 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 zabezpečuje vyššiu úroveň ochrany proti vyhosteniu, než je ochrana podľa článku 28 ods. 2 tejto smernice, ktorý zase poskytuje vyššiu úroveň ochrany, než je ochrana podľa článku 28 ods. 1 uvedenej smernice.

3. Sú úrovne ochrany proti vyhosteniu úmerné stupňu integrácie v hostiteľskom členskom štáte?

41. Ako som uviedol vyššie, úroveň ochrany proti vyhosteniu je v systéme upravenom smernicou 2004/38 svojou povahou vzostupná. Vo veci C-424/16 sa však vnútroštátny súd nepýta na odstupňovanú úroveň ochrany proti vyhosteniu, ale jeho otázka znie skôr tak, či podmienky, ktoré sú stanovené na požívanie jednotlivých úrovní tejto ochrany, sú upravené postupným spôsobom.

42. Stupeň integrácie občana Únie v hostiteľskom členskom štáte je kľúčovým prvkom systému ochrany proti vyhosteniu, upraveného smernicou 2004/38, vzhľadom na to, že úroveň tejto ochrany je úmerná intenzite integrácie tohto občana Únie v hostiteľskom členskom štáte. Existencia takéhoto vzťahu je uvedená v odôvodnení 23 smernice 2004/38, podľa ktorého by sa rozsah opatrení vyhostenia občanov Únie mal obmedziť v súlade so zásadou úmernosti, aby sa zohľadnili viaceré skutkové okolnosti vrátane „stup[ňa] integrácie daných osôb“. Odôvodnenie 24 tejto smernice tento prístup potvrdzuje, keď spresňuje, že „čím je vyšší stupeň integrácie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov v hostiteľskom členskom štáte, tým by mal byť vyšší stupeň ochrany proti vyhosteniu“.

43. Normotvorca sa navyše v článku 16 ods. 1 a v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 rozhodol zaviesť kritériá umožňujúce posúdiť stupeň integrácie v hostiteľskom členskom štáte na základe dĺžky pobytu na jeho území. Tzv. „legálny“ pobyt v trvaní piatich rokov na území hostiteľského členského štátu umožňuje nadobudnúť právo na trvalý pobyt, ktoré je spojené s ochranou proti akémukoľvek rozhodnutiu o vyhostení, stanovenou v článku 28 ods. 2 smernice 2004/38, zatiaľ čo na základe článku 28 ods. 3 tejto smernice pobyt „počas predchádzajúcich desiatich rokov“ priznáva ešte vyššiu ochranu.

44. Okrem toho článok 16 ods. 3 smernice 2004/38 stanovuje, že nepretržitosť pobytu predchádzajúceho nadobudnutiu práva na trvalý pobyt v zásade nie je ovplyvnená dočasnou neprítomnosťou nepresahujúcou spolu šesť mesiacov ročne, ani neprítomnosťou dlhšieho trvania, pokiaľ je odôvodnená dôvodmi uvedenými v tomto ustanovení. Ďalej v článku 16 ods. 4 smernice 2004/38 sa uvádza, že právo trvalého pobytu sa môže odobrať iba v prípade neprítomnosti v hostiteľskej krajine počas obdobia dlhšieho ako dva za sebou idúce roky.

45. Podľa ustálenej judikatúry pritom podmienky a spôsoby nadobudnutia a odobratia práva na pobyt v zmysle článku 16 smernice 2004/38 nemožno bez rozdielu uplatniť na článok 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice.

13 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 40).

46. Súdny dvor už rozhodol, že obdobie pobytu vo väzení prerušuje nepretržitosť legálneho pobytu, ktorá je potrebná na nadobudnutie práva na trvalý pobyt v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 [14], zatiaľ čo pokiaľ ide o pobyt desiatich rokov uvedený v článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice, podľa rozsudku G. [15], takéto obdobie odňatia slobody môže prerušiť nepretržitosť pobytu iba „v zásade“ [16].

47. Ďalej v rozsudku Tsakouridis [17] bola Súdnemu dvoru položená otázka vzťahujúca sa na možnosť analogicky uplatniť podmienky týkajúce sa odobratia práva na pobyt, upravené v článku 16 ods. 4 smernice 2004/38, na účely posúdenia, do akej miery neprítomnosť na území hostiteľského členského štátu počas predchádzajúcich desiatich rokov zabraňuje získaniu posilnenej ochrany podľa článku 28 ods. 3 tejto smernice. Súdny dvor s týmto prístupom nesúhlasil, keď uviedol, že vnútroštátne orgány sú na určenie, či predtým vzniknuté integračné väzby s hostiteľským členským štátom boli prerušené, povinné vykonať celkové posúdenie [18].

48. Vyššie uvedená judikatúra sa odráža v písomných pripomienkach Komisie, ktorá uviedla prípady situácií, v ktorých jednotlivec zdržiavajúci sa na území hostiteľského členského štátu počas desiatich rokov nenadobudol právo na trvalý pobyt. Prvý prípad uvádzaný Komisiou, v ktorom sa odráža odôvodnenie uvádzané Súdnym dvorom v rozsudku Tsakouridis [19], sa týka osoby, ktorá sa legálne zdržiavala v hostiteľskom členskom počas minimálne desiatich rokov, pričom táto osoba v hostiteľskom členskom štáte počas štyroch rokov pracovala, a potom sa vrátila do členského štátu svojho pôvodu, kde strávila sedem mesiacov, na čo sa do hostiteľského členského štátu vrátila za prácou na tri roky; po ďalšom návrate do členského štátu svojho pôvodu sa vrátila do hostiteľského členského štátu, kde znova začala pracovať. Druhý prípad uvádzaný Komisiou odzrkadľuje rozsudok G. [20] a týka sa osoby, ktorá sa v hostiteľskom členskom štáte zdržiavala počas minimálne desiatich rokov a počas celého tohto obdobia v ňom pracovala, pričom v rámci tohto obdobia pobytu strávila viacero krátkych období vo väzení.

49. Podotýkam však, že v rozsudkoch Tsakouridis a G. dotknutým osobám nebolo odobraté právo na trvalý pobyt [21]. Preto Súdny dvor pri odpovedi na prejudiciálne otázky v týchto dvoch veciach vychádzal z predpokladu, podľa ktorého požívanie ochrany podľa článku 28 ods. 2 smernice 2004/38 nebolo spochybnené.

50. V rozsudku Tsakouridis [22] navyše Súdny dvor výslovne nepotvrdil, že iba tie obdobia neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu, ktoré sú dlhšie, než obdobia uvedené v článku 16 ods. 4 smernice 2004/38, môžu prerušiť nepretržitosť pobytu v predchádzajúcich desiatich rokoch v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice, takže osoba, na ktorú sa vzťahuje opatrenie vyhostenia, by mohla požívať posilnenú ochranu v zmysle tohto druhého uvedeného ustanovenia, a zároveň by jej mohlo byť odobraté právo na trvalý pobyt. Na základe analýzy tohto rozsudku možno dospieť k záveru, že Súdny dvor mal na mysli skôr opačný prípad. Podľa skutkového rámca predloženého vnútroštátnym súdom pán Panagiotis Tsakouridis opustil územie hostiteľského členského štátu iba dvakrát, po prvýkrát na približne 6 a pol mesiaca a druhýkrát na niečo vyše 16 mesiacov. Napokon

14 Rozsudok zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 31).

15 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9).

16 Rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 36).

17 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

18 Rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, body 30 až 32). Pokiaľ ide o rozdiely medzi podmienkami udelenia a odobratia práva na trvalý pobyt a podmienkami týkajúcimi sa posilnenej ochrany proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Onuekwere (C-378/12, EU:C:2013:640, bod 28).

19 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

20 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9).

21 Rozsudky z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, body 19 a 37), ako aj zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 36).

22 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

Súdny dvor v rozsudku Tsakouridis [23] uviedol, že v prípade, že „by dospel k záveru, že osoba nachádzajúca sa v situácii pána Tsakouridisa, ktorá získala právo na trvalý pobyt v hostiteľskom členskom štáte, nespĺňa podmienku pobytu uvedenú v článku 28 ods. 3 smernice 2004/38, opatrenie vyhostenia by mohlo prípadne byť odôvodnené, ak existujú ‚vážn[e] dôvod[y] verejnej politiky alebo verejnej bezpečnosti', ako stanovuje článok 28 ods. 2 smernice 2004/38".

51. Navyše zo smernice 2004/38 a najmä z výkladu jej článku 14 ods. 2 v spojení s jej článkom 7 ods. 1 nevyplýva, že právo legálne sa zdržiavať na území iného členského štátu po dobu presahujúcu tri mesiace môže byť obmedzené v závislosti od nadobudnutia práva na trvalý pobyt. Je tak možné legálne sa zdržiavať, a to nie nepretržite, na území členského štátu po dobu presahujúcu desať rokov bez toho, aby došlo k nadobudnutiu práva na trvalý pobyt. Táto možnosť by však nemala nevyhnutne viesť k priznaniu ochrany proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

52. Súdny dvor už v rozsudku Lassal [24] uviedol, že nadobudnutie práva na trvalý pobyt je podmienené integráciou v hostiteľskom členskom štáte. V tejto súvislosti tiež Súdny dvor v rozsudkoch Dias [25] a Onuekwere [26] uviedol, že stupeň integrácie občana Únie v hostiteľskom členskom štáte sa neopiera iba o priestorové a časové okolnosti, ale aj o kvalitatívne prvky súvisiace so stupňom integrácie v hostiteľskom členskom štáte.

53. Som si vedomý toho, že v uvedených troch rozsudkoch sa úvahy Súdneho dvora týkajú predovšetkým nadobudnutia práva na trvalý pobyt v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 2004/38. Tieto rozsudky sa netýkajú, alebo prinajmenšom priamo netýkajú obdobia pobytu v trvaní desiatich rokov, upraveného v článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice. Domnievam sa však, že úvahy Súdneho dvora presahujú rozsah článku 16 smernice 2004/38. Ako som už uviedol v bode 42 vyššie, stupeň integrácie hrá úlohu v systéme ochrany proti vyhosteniu, zavedenom na základe článku 28 smernice 2004/38.

54. Vzhľadom na tieto úvahy sa domnievam, že ochrana proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 2 smernice 2004/38, ako aj posilnená ochrana v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice, sa priznávajú v závislosti od stupňa požadovanej integrácie. Jediný rozdiel medzi týmito dvomi ustanoveniami spočíva v stupni integrácie vyžadovanom na to, aby bola priznaná určitá úroveň ochrany, pričom táto úroveň je spojeným výsledkom rovnakých faktorov. Preto nemožno požívať vyššiu úroveň ochrany bez toho, aby bol vopred dosiahnutý taký stupeň integrácie, ktorý umožňuje požívať ochranu nižšej úrovne.

4. O argumente konzistentnosti svedčiacom v prospech postupnosti ochrany proti vyhosteniu v rámci smernice 2004/38

55. Stanovisko, ktoré som uviedol vyššie, podporujú závery vyvodené z celkovej analýzy smernice 2004/38.

56. V systéme stanovenom smernicou 2004/38 predstavuje ochrana proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 2 tejto smernice jednu z výhod založených na požívaní práva na trvalý pobyt [27]. Dôsledok toho, že občan iného členského štátu nadobudne právo na trvalý pobyt na území hostiteľského členského štátu, na jeho právne postavenie sa prejavuje najmä jednak v prístupe k určitým finančným príspevkom [28], ktorý je v zásade bezpodmienečný, a jednak v liberalizácii podmienok, ktoré by na účely legálneho pobytu na tomto území mali byť splnené. Z článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 konkrétne vyplýva, že

23 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 37).

24 Pozri rozsudok zo 7. októbra 2010 (C-162/09, EU:C:2010:592, bod 37).

25 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498, bod 64).

26 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 25).

27 DOLLAT, P.: *La citoyenneté européenne. Théorie et statuts*. Brusel: Bruylant, 2008, s. 278.

28 Pozri článok 24 ods. 2 smernice 2004/38.

právo na trvalý pobyt nepodlieha podmienkam uvedeným v kapitole III tejto smernice. Pripomínam, že cieľom týchto podmienok je najmä zabezpečiť to, aby sa občan Únie nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia svojho pobytu. Z predmetných ustanovení vyplýva, že držiteľ práva na trvalý pobyt by sa mohol stať záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu a nemohol by byť z územia tohto členského štátu vyhostený [29].

57. Práve v tomto kontexte tvrdenie, podľa ktorého ochrana proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 nezávisí od existencie práva na trvalý pobyt, vedie k paradoxným dôsledkom. V tomto prípade by totiž občan Únie nemohol byť vyhostený, ibaže by na to existovali zásadne dôležité dôvody verejnej bezpečnosti, a zároveň by mohol byť vyhostený v prípade, že sa stane neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu, na základe čoho by sa systém ochrany proti vyhosteniu podľa smernice 2004/38 stal zjavne nekonzistentným.

58. Je pravda, že z odôvodnenia 16 smernice 2004/38 vyplýva, že na účely posúdenia, či príjemca sociálnej pomoci predstavuje neprimeranú záťaž pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu, musí tento štát pred prijatím opatrenia vyhostenia „zohľadniť dĺžku trvania pobytu“, ako aj „osobné okolnosti“ tejto osoby. Navyše konštatovaniu, podľa ktorého občan Únie predstavuje neprimeranú záťaž pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu, dôsledkom čoho je odobratie práva na pobyt, musí predchádzať pozorné preskúmanie zohľadňujúce všetky skutočnosti z hľadiska zásady proporcionality [30]. Tieto opatrenia, ktorých cieľom je rešpektovanie zásady proporcionality, sa však nevyrovnajú právu na trvalý pobyt, ktoré – na základe článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 – systematicky vylučuje možnosť vyhostiť jednotlivca z územia hostiteľského členského štátu z dôvodov súvisiacich s fungovaním systému sociálnej pomoci.

59. Vzhľadom na tieto úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prvú prejudiciálnu otázku vo veci C-424/16 odpovedal tak, že posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 závisí od nadobudnutia práva na trvalý pobyt v zmysle článku 16 a článku 28 ods. 2 tejto smernice.

B. O druhej a tretej prejudiciálnej otázke vo veci C-424/16: spôsob výpočtu obdobia zodpovedajúceho „desiatim predchádzajúcim rokom“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38

1. Úvodné poznámky

60. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou vo veci C-424/16 pre prípad, že by Súdny dvor na prvú otázku odpovedal záporne, vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby rozhodol o výklade výrazu „predchádzajúcich desiatich rokov“, uvedeného v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Domnievam sa, že vnútroštátny súd sa touto otázkou v podstate pýta, či obdobia neprítomnosti a pobytu vo väzení možno považovať za obdobia pobytu na účely výpočtu predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

61. Okrem toho svojou treťou prejudiciálnou otázkou vo veci C-424/16 chce vnútroštátny súd dosiahnuť určenie presného vzťahu medzi kritériom obdobia desiatich rokov uvedeného v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 a celkovým posúdením integračnej väzby.

62. Tým, že vnútroštátny súd vo svojej tretej prejudiciálnej otázke poukazuje na koncept celkového posúdenia integračnej väzby, tento súd zrejme namieta nedostatok konzistentnosti medzi kritériom obdobia „predchádzajúcich desiatich rokov“ uvedeného v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, ktoré je konkrétne a presné, a „celkovým posúdením integračnej väzby“, ktoré je oveľa vágnejším

29 LENAERTS, K.: European Union Citizenship, National Welfare Systems and Social Solidarity. In: *Jurisprudence*. 2011, č. 18, s. 409.
30 Rozsudok z 19. septembra 2013, Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, body 69 až 75).

právnym pojmom. Vzhľadom na skutočnosť, že toto celkové posúdenie sa vykonáva v prípade, že v období „predchádzajúcich desiatich rokov“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 došlo k viacerým obdobiam neprítomnosti alebo pobytu vo väzení, je potrebné druhú a tretiu otázku preskúmať spoločne.

2. O povahe obdobia „predchádzajúcich desiatich rokov“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38

63. Predovšetkým poukazujem na to, že už v rozsudku G.[31] Súdny dvor poskytol výklad výrazu „predchádzajúcich desiatich rokov“, uvedeného v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, keď uviedol, že výpočet vykonaný na základe tohto ustanovenia je odlišný od výpočtu vykonaného na účely priznania práva na trvalý pobyt, keďže predmetné obdobie „*v zásade musí byť nepretržité* a počíta sa spätne odo dňa prijatia rozhodnutia o vyhostení dotknutej osoby“[32].

64. Z uvedeného vyplýva, že na rozdiel od práva na trvalý pobyt ochrana proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 nepredstavuje právo, ktoré by po tom, ako už je raz nadobudnuté, vyvolávalo trvalé účinky, ktoré by boli nezávislé od otázky vyhostenia a porovnateľné s účinkami uvedenými v bode 56 vyššie. Táto ochrana sa priznáva pod podmienkou, že sa osoba na území hostiteľského členského štátu zdržovala počas v zásade nepretržitého obdobia desiatich rokov, čo treba posudzovať zakaždým, keď vznikne otázka vyhostenia.

3. O zahrnutí období neprítomnosti do výpočtu „desiatich predchádzajúcich rokov“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38

65. Súdny dvor vyložil znenie článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 v tom zmysle, že obdobie „predchádzajúcich desiatich rokov“ musí byť v zásade nepretržité.

66. Ako však poznamenal generálny advokát Bot v návrhoch, ktoré predniesol vo veci Tsakouridis[33], na občana Únie by sa nemal uplatniť úplný zákaz neprítomnosti, pretože by bolo v rozpore s cieľom voľného pohybu osôb, ku ktorému smeruje smernica 2004/38, odrádzať občanov Únie od využívania slobody pohybu z toho dôvodu, že jednoduchá neprítomnosť na území hostiteľského členského štátu by mohla mať vplyv na ich právo na zvýšenú ochranu proti vyhosteniu.

67. V rámci tej istej myšlienkovej línie Súdny dvor v rozsudku Tsakouridis[34] uviedol, že na účely stanovenia, v akom rozsahu obdobia neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu bránia dotknutej osobe požívať posilnenú ochranu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, sú orgány hostiteľského členského štátu povinné zohľadniť všetky relevantné aspekty v každom jednotlivom prípade, najmä dĺžku každej neprítomnosti dotknutej osoby v hostiteľskom členskom štáte, celkovú dĺžku a frekvenciu týchto neprítomností, ako aj dôvody, ktoré viedli dotknutú osobu k opusteniu tohto členského štátu. Podľa Súdneho dvora je totiž potrebné preveriť, či predmetné neprítomnosti implikujú, že došlo k premiestneniu osobných, rodinných alebo profesionálnych záujmov dotknutej osoby do iného členského štátu[35]. Toto stanovisko je založené na myšlienke, podľa ktorej takéto premiestnenie naznačuje, že väzby s hostiteľským členským štátom boli prerušené[36]. V dôsledku uvedeného, zanedbateľný stupeň integrácie neodôvodňuje konštatovanie, podľa ktorého nepretržitosť pobytu desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 bola zachovaná, takže dotknutá osoba môže požívať posilnenú ochranu proti vyhosteniu.

31 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9).

32 Rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, body 28 a 37). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

33 C-145/09, EU:C:2010:322, bod 122.

34 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

35 Rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 33).

36 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 34).

68. Domnievam sa, že koncept celkového posúdenia, vykonávaného iba v prípade, že v rámci konania o vyhostení vznikne otázka nepretržitosti pobytu počas predchádzajúcich desiatich rokov, bola Súdnym dvorom zavedená s cieľom zabezpečiť, aby ochrana vyplývajúca z článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 nebola iluzórna alebo absolútne neúčinná z dôvodu nerealistickej požiadavky, ktorou je bezpodmienečná nepretržitosť prítomnosti v hostiteľskom členskom štáte počas predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Myslím si, že poukázanie na integračnú väzbu umožňuje zjemniť znenie tohto ustanovenia tak, aby sa zaručilo účinné požívanie slobody pohybu.

69. V prípade období neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu je tak s cieľom stanoviť, do akej miery tieto obdobia pobyt prerušujú a zabraňujú dotknutej osobe požívať posilnenú ochranu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, potrebné vykonať celkové posúdenie integračných väzieb dotknutej osoby v hostiteľskom členskom štáte.

4. O zahrnutí období pobytu vo väzení do výpočtu „predchádzajúcich desiatich rokov“ v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38

a) O vplyve období pobytu vo väzení na priznanie posilnenej ochrany v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, s ohľadom na rozsudky Onuekwere a G.

70. Podľa Súdneho dvora skutočnosť, že vnútroštátny súd uložil nepodmienečný trest odňatia slobody, preukazuje, že dotknutá osoba nerešpektovala spoločenské hodnoty hostiteľského členského štátu vyjadrené v jeho trestnom práve [37]. Navyše toto nerešpektovanie je zase dôvodom, ktorý odôvodňuje konštatovanie, podľa ktorého sa obdobia pobytu vo väzení jednak nemôžu zohľadňovať ani na účely získania práva na trvalý pobyt [38], ani na účely priznania posilnenej ochrany podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, a jednak v zásade prerušujú nepretržitosť pobytu v zmysle tohto ustanovenia [39]. V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieva, že predpoklad, že odsúdený môže právo na ochranu podľa článku 28 ods. 2 a 3 smernice 2004/38 oprieť o obdobia pobytu vo väzení, by bol zjavne v rozpore s cieľom sledovaným touto smernicou [40]. Navyše pokiaľ ide o otázku, v akom rozsahu neexistencia nepretržitosti pobytu desiatich rokov predchádzajúcich rozhodnutiu o vyhostení dotknutej osoby bráni tejto osobe, aby požívala posilnenú ochranu, je potrebné vykonať celkové posúdenie situácie dotknutej osoby vždy v presnom okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia [41].

71. Na začiatok sa v krátkosti vrátim k svojej analýze uvedenej v bodoch 63 a 64 vyššie, podľa ktorej v rámci článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 získanie posilnenej ochrany proti vyhosteniu závisí od odpovede na otázku, či sa občan Únie v hostiteľskom členskom štáte zdržiaval počas desiatich rokov predchádzajúcich rozhodnutiu o vyhostení. Ak sa teda konštatuje, že toto obdobie bolo nepretržité, všetky obdobia neprítomnosti alebo pobytu vo väzení v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov sa považujú za obdobia pobytu v zmysle tohto ustanovenia. Domnievam sa teda, že nemožno tvrdiť, že jednak obdobie pobytu vo väzení neprerušuje nepretržitosť pobytu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 a jednak že zároveň toto obdobie nemožno zohľadniť na účely určenia, že sa občan Únie zdržiaval na území hostiteľského členského štátu počas predchádzajúcich desiatich rokov [42].

37 Rozsudky zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 26), a zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 31).

38 Rozsudok zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 26).

39 Rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 32).

40 Rozsudky zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 26), a zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 31).

41 Rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 35).

42 Pozri v tomto zmysle výklad článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 vzhľadom na rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 35), uvádzaný súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci, Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vyšší súd (Imigračný a azylový senát)], vo svojom rozsudku zo 14. mája 2014, [2014] UKUT 392 (IAC).

72. Konštatovanie Súdneho dvora pripomenuté v bode 70 vyššie, týkajúce sa dopadu obdobia pobytu vo väzení na získanie ochrany proti vyhosteniu, si zaslúži niekoľko spresnení.

73. Po prvé je podľa môjho názoru jednak málo pravdepodobné, že by občan Únie mohol predstavovať hrozbu pre základný záujem spoločnosti, čo by odôvodnilo jeho vyhostenie bez toho, aby spáchal tak závažný trestný čin, že by bolo odôvodnené jeho odsúdenie na trest odňatia slobody. Veľká väčšina osôb, ktorých sa týka ochrana proti vyhosteniu z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti podľa článku 28 smernice 2004/38, prinajmenšom v systémoch, kde k opatreniam vyhostenia dochádza na základe odsúdenia v trestnom konaní, tak v okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, je vo väzbe alebo práve vykonala trest odňatia slobody. Článok 28 ods. 3 smernice 2004/38 by tak bol značne zbavený svojej podstaty, ak by uloženie trestu odňatia slobody systematicky zabraňovalo priznaniu ochrany podľa tohto ustanovenia.

74. Občan Únie môže byť tiež odsúdený na trest odňatia slobody aj pre neúmyselný trestný čin. Možno pochybovať o tom, že by táto situácia mohla byť postavená na rovinu nerešpektovania hodnôt zakotvených trestným právom, akým sa môže vyznačovať úmyselný trestný čin. Navyše určité členské štáty stanovili možnosť uložiť krátkodobý trest odňatia slobody pre menej závažné trestné činy. Ak by sa pre nepretržitosť pobytu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 vyvodzovali rovnaké dôsledky z pôvodnej dĺžky trestu uloženého pre závažný trestný čin a z relatívne krátkeho obdobia pobytu vo väzení, uloženého pre menej závažný trestný čin, bolo by to v rozpore so zásadou proporcionality. Napokon si nemyslím, že výkon trestu odňatia slobody uloženého v prípade neodôvodneného odsúdenia môže prerušiť nepretržitosť pobytu, a to vzhľadom na to, že v tomto prípade nejde o trestný čin spáchaný a zákonným spôsobom preukázaný v rámci trestného konania. Preto aj za predpokladu, že obdobia pobytu vo väzení môžu zabraňovať priznaniu posilnenej ochrany v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, z uvedeného vyplýva, že preskúmanie trestného činu vedúce k odsúdeniu a výkonu trestu odňatia slobody predstavuje okolnosť, ktorú treba pri prijímaní rozhodnutia o priznaní tejto posilnenej ochrany vziať do úvahy.

75. Po druhé trestný čin sám osebe smeruje proti hodnotám zakotveným trestným právom hostiteľského členského štátu. Uloženie trestu odňatia slobody vedie iba k domnienke, že sa odsúdený dopustil závažného trestného činu.

76. Ak by pritom odôvodnenie Súdneho dvora v rozsudku Dias [43], ktoré sa uvádza v bode 25 rozsudku Onuekwere [44] a ktoré sa odzrkadľuje v bodoch 31 a 32 rozsudku G. [45], bolo priamo uplatniteľné v kontexte osôb nachádzajúcich sa vo väzení, bolo by potrebné usudzovať, že obdobie prítomnosti na území hostiteľského členského štátu začínajúce v čase, keď bol trestný čin spáchaný, pobyt prerušuje. Pripomínam, že pokiaľ ide o právnu situáciu existujúcu pred nadobudnutím účinnosti smernice 2004/38, Súdny dvor v rozsudku Dias [46] analogicky uplatnil pravidlá, ktoré sa týkajú vplyvu neprítomnosti na odobratie práva na pobyt, na obdobie prítomnosti na území hostiteľského členského štátu bez práva na pobyt. Súdny dvor v tejto súvislosti usúdil, že rozhodnutím zdržiavať sa v určitom štáte bez povolenia je spochybnená integračná väzba medzi danou osobou a dotknutým členským štátom vzhľadom na to, že integrácia nie je založená výlučne na časových a priestorových okolnostiach, ale aj na kvalitatívnych prvkoch [47]. V tejto súvislosti teda uvedené prvky zodpovedajú rešpektovaniu hodnôt zakotvených vo vnútroštátnom právnom poriadku.

43 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498).

44 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13).

45 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9).

46 Rozsudok z 21. júla 2011 (C-325/09, EU:C:2011:498).

47 Pozri rozsudok z 21. júla 2011, Dias (C-325/09, EU:C:2011:498, body 62 až 66).

77. Treba tak pochopiť, že v rozsudkoch Onuekwere [48] a G. [49] Súdny dvor neprisudzoval prerušenie nepretržitosti pobytu samotnému trestnému činu, ale uloženiu trestu odňatia slobody, čo vnútroštátnym orgánom príslušným na rozhodnutie o vyhostení zabraňuje vydať rozhodnutie týkajúce sa trestnej zodpovednosti a jej dôsledkov mimo rámca trestného konania.

78. Po tretie, pokiaľ v zásade platí, že neexistencia kvalitnej integrácie, ktorá vedie k záveru, že obdobia prítomnosti na území hostiteľského členského štátu prerušujú pobyt v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, možno si klásť otázku, z akého dôvodu sa stupeň integrácie občana Únie počas predchádzajúcich desiatich rokov neskúma zakaždým, keď vzniká otázka jeho vyhostenia, a to aj v prípade, že nikdy nebol vo väzbe.

79. Nie som teda presvedčený o tom, že práve len nerešpektovanie hodnôt zakotvených vo vnútroštátnom právnom poriadku odôvodňuje konštatovanie, podľa ktorého obdobia pobytu vo väzení automaticky prerušujú pobyt v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

b) O nepretržitosti pobytu ako podmienke posilnenej ochrany proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38

80. Ako som uviedol v bodoch 66 až 68 vyššie, celkové posúdenie integračných väzieb sa vykonáva iba v prípade, že je nepretržitosť pobytu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 spochybnená. Pokiaľ táto nepretržitosť nie je spochybnená, stupeň integrácie získaný v priebehu obdobia predchádzajúcich desiatich rokov, stanoveného v tomto ustanovení, sa predpokladá.

81. V tejto súvislosti uvádzam, že v rozsudku Tsakouridis [50] sa vnútroštátny súd pýtal, v akom rozsahu neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu počas obdobia uvedeného v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 bránia dotknutej osobe, aby požívala posilnenú ochranu, ktorú upravuje toto ustanovenie. Pán Tsakouridis bol pritom následne po období neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu predmetom núteného návratu do tohto členského štátu s cieľom výkonu trestu odňatia slobody, uloženého trestným súdom uvedeného členského štátu. Súdny dvor uviedol, že táto okolnosť a čas strávený vo väzbe môžu byť zohľadnené pri celkovom posúdení vyžadovanom na určenie, či predtým vzniknuté integračné väzby s týmto hostiteľským členským štátom boli prerušené [51]. Súdny dvor sa tak nepriklonil k tvrdeniu, podľa ktorého pobyt vo väzení prerušuje nepretržitosť pobytu predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Podľa môjho názoru sa Súdny dvor skôr venoval otázke, či na základe takéhoto obdobia vynútenej prítomnosti na území hostiteľského členského štátu, ktoré nasledovalo po obdobiach neprítomnosti, proti vôli pána Tsakouridisa, možno spochybniť konštatovanie, podľa ktorého došlo k premiestneniu centra jeho osobných, rodinných alebo profesionálnych záujmov do iného členského štátu z dôvodu jeho opakovanej neprítomnosti na území hostiteľského členského štátu [52].

48 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-378/12, EU:C:2014:13).

49 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9).

50 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

51 Rozsudok z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 34).

52 Tamže, bod 33.

82. Výklad, ktorý navrhujem vyššie, je podľa môjho názoru navyše v súlade s výkladom Komisie [53]. V jej oznámení sa totiž uvádza, že „platí pravidlo, že členské štáty nie sú povinné pri výpočte trvania pobytu podľa článku 28 [smernice 2004/38] zohľadniť čas strávený vo väzení, ak neexistuje väzba na hostiteľský členský štát“ [54]. Z uvedeného je *a contrario* možné vyvodiť, že Komisia vychádzala z predpokladu, podľa ktorého v prípade, že vzniká otázka úrovne ochrany proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 2 a 3 smernice 2004/38, obdobia pobytu vo väzení sú relevantné pod podmienkou, že ide o občana Únie, ktorý je v hostiteľskom členskom štáte riadne usadený.

83. Pokiaľ sa integrácia, na ktorej je založený režim ochrany proti opatreniam vyhostenia v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 posudzuje v závislosti od toho, kde sa nachádza centrum osobných, rodinných alebo profesionálnych záujmov občana Únie na území členského štátu v rámci výkonu jeho slobody pohybu, čo predpokladá existenciu skutočnej väzby s týmto členským štátom, pobyt tohto občana vo väzení môže jeho integráciu v tomto členskom štáte spochybniť. Pobyt vo väzení predstavuje vynútenú prítomnosť na území hostiteľského členského štátu, čím možno spochybniť konštatovanie, podľa ktorého – ak použijem slová uvedené v rozsudku Tsakouridis [55] – sa v rámci výkonu slobody pohybu centrum záujmov nachádzalo a bolo zachované na území hostiteľského členského štátu. V prípade pobytu vo väzení teda integráciu počas predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) nemožno predpokladať, a v dôsledku toho je nepretržitosť pobytu spochybnená.

84. Uvedené platí tým viac vtedy, keď sa stupeň integrácie posudzuje v závislosti od kvalitatívnych prvkov, spomínaných v bode 76 vyššie, a to bez ohľadu na skutočnosť, že podľa môjho názoru tieto prvky môžu byť indikátormi skutočného umiestnenia centra osobných záujmov občana Únie na území hostiteľského členského štátu. Jednak môže byť počas pobytu vo väzení integrácia v spoločnosti hostiteľského členského štátu narušená z dôvodu obmedzenia osobnej slobody občana Únie. Trest odňatia slobody, ktorý páchateľa trestného činu izoluje od spoločnosti, ďalej v zásade predstavuje *ultima ratio* k dispozícii členským štátom, t. j. jediný skutočný praktický prostriedok na ochranu spoločnosti proti krajne nebezpečným osobám. Preto by trestné súdy mali v zásade uprednostňovať tresty, pri ktorých nedochádza k odňatiu slobody a trest odňatia slobody by mal byť ukladaný iba na účely trestania správania zjavne neprijateľného pre spoločnosť hostiteľského členského štátu. Z toho vyplýva, že na základe uloženia trestu odňatia slobody sa možno domnievať, že sa predmetná osoba dopustila závažného trestného činu, takže je pravdepodobné, že nerešpektuje hodnoty spoločnosti hostiteľského členského štátu.

85. Vzhľadom na vyššie uvedené, v prípade pobytu vo väzení treba vykonať celkové posúdenie všetkých relevantných aspektov v každom konkrétnom prípade na účely posúdenia, či predtým s hostiteľským členským štátom vznikli integračné väzby, alebo či v priebehu pobytu vo väzení došlo k ich prerušeniu, takže posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 nemôže byť priznaná.

86. Okrem toho v protiklade s obavami, ktoré vyjadril vnútroštátny súd v rámci tretej prejudiciálnej otázky položenej vo veci C-424/16, nevnímam ani „tenziu“ medzi kritériom uvedeným v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 a celkovým posúdením integračnej väzby, ani nedostatok jasnosti, pokiaľ ide o toto celkové posúdenie. Toto posúdenie sa vykonáva iba v prípade, že vzniká otázka nepretržitosti pobytu v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, s cieľom posúdiť či bola táto nepretržitosť zachovaná napriek obdobiam neprítomnosti alebo pobytu vo väzení.

53 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o usmernení na lepšiu transpozíciu a uplatňovanie smernice 2004/38 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov [KOM(2009) 313 v konečnom znení].

54 Pozri s. 14.

55 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708).

87. So zreteľom na tieto úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na druhú a tretiu prejudiciálnu otázku vo veci C-424/16 odpovedal tak, že výraz „predchádzajúcich desiatich rokov“, uvedený v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, sa má vykladať v tom zmysle, že sa týka nepretržitého obdobia, ktoré sa počíta spätne od konkrétneho okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, a ktoré prípadne zahŕňa obdobia neprítomnosti alebo pobytu vo väzení, pod podmienkou, že ani jedno z týchto období neprítomnosti alebo pobytu vo väzení nemalo za dôsledok prerušenie integračných väzieb s hostiteľským členským štátom.

C. O prejudiciálnych otázkach vo veci C-316/16: aspekty spadajúce do rámca celkového posúdenia integračných väzieb v hostiteľskom členskom štáte

1. Sú trvalé usadenie v hostiteľskom členskom štáte a neexistencia akejkoľvek väzby s členským štátom pôvodu dvomi aspektmi postačujúcimi na preukázanie toho, že dotknutá osoba môže požívať posilnenú ochranu v zmysle článku 28 ods. 3 smernice 2004/38?

88. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou vo veci C-316/16 sa vnútroštátny súd pýta, či možno bez ďalšieho posudzovania odmietnuť tvrdenie, podľa ktorého odsúdenie v trestnom konaní, a následne výkon trestu odňatia slobody môžu prerušiť integračné väzby v hostiteľskom členskom štáte vo vzťahu k občanovi Únie, ktorý po svojom vstupe na územie tohto členského štátu vo veku 3 rokov strávil v tomto štáte celý život a s členským štátom, ktorého je štátnym príslušníkom, už nemá žiadne väzby, v situácii, že trestný čin vedúci k jeho odsúdeniu a k výkonu trestu odňatia slobody bol spáchaný po uplynutí obdobia pobytu 20 rokov, že v dôsledku toho nie je splnená podmienka nepretržitého pobytu počas predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, a že sa teda nemá priznať ochrana proti vyhosteniu na základe tohto ustanovenia.

89. Domnievam sa, že touto otázkou sa vnútroštátny súd chce v podstate dozvedieť, či trvalé usadenie v hostiteľskom členskom štáte a neexistencia akejkoľvek väzby s členským štátom štátnej príslušnosti sú dvomi aspektmi postačujúcimi na preukázanie toho, že dotknutá osoba môže požívať posilnenú ochranu v zmysle článku 28 ods. 3 smernice 2004/38.

90. Je pravda, že prípad podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 sa predovšetkým, tak ako sa uvádza v odôvodnení 24 tejto smernice, týka občanov Únie, ktorí mali po celý svoj život pobyt na území hostiteľského členského štátu. Signifikantné obdobie pobytu na území hostiteľského členského štátu tak poskytuje posilnenú ochranu proti vyhosteniu v zmysle tohto ustanovenia.

91. Ako však Súdny dvor uviedol v rozsudku Tsakouridis [56] s poukázaním na odôvodnenie 24 smernice 2004/38, pokiaľ ide o požívanie posilnenej ochrany proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice, rozhodujúce kritérium spočíva v otázke, či občan Únie mal v tomto členskom štáte pobyt počas desiatich rokov predchádzajúcich rozhodnutiu o vyhostení.

92. Toto obdobie musí byť v zásade nepretržité. V prípade, že vznikne otázka jeho nepretržitého trvania, je pritom potrebné vykonať celkové posúdenie s cieľom určiť, či predtým vzniknuté integračné väzby s hostiteľským členským štátom boli prerušené, takže sa posilnená ochrana prizná alebo neprizná.

56 Rozsudok z 23. novembra 2010 (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 38). Pozri tiež v tomto zmysle rozsudok zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 37).

93. V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že do rámca tohto „celkového“ posúdenia, tak ako o tom svedčí jeho pomenovanie, treba zahrnúť „všetky relevantné aspekty v každom jednotlivom prípade“ [57]. Ako som názorne vysvetlil v bodoch 83 a 84 vyššie, integrácia občana Únie v hostiteľskom členskom štáte je založená na časových a priestorových okolnostiach, ako aj kvalitatívnych prvkoch. Preto v rozpore s tvrdením, z ktorého sa vychádza v prvej prejudiciálnej otázke, nemôže byť dĺžka pobytu, ako čisto časové kritérium, jediným kritériom použitým na účely posúdenia stupňa integračných väzieb.

94. Vzhľadom na vyššie uvedené sa rozsah celkového posúdenia, ktoré sa vykonáva s cieľom určiť, či boli integračné väzby prerušené, nemôže obmedzovať iba na kritérium trvalého usadenia v hostiteľskom členskom štáte a kritérium neexistencie akejkoľvek väzby s členským štátom pôvodu.

2. O zahrnutí obdobia pobytu vo väzení do rámca celkového posúdenia situácie dotknutej osoby v súvislosti s rozdielmi medzi vnútroštátnymi systémami

a) Úvodné poznámky

95. Vo svojej druhej prejudiciálnej otázke vnútroštátny súd usudzuje, že predmetní občania Únie, ktorých vyhostenie sa nariadi v priebehu pobytu vo väzení, na základe správneho rozhodnutia vydaného následne po odsúdení v trestnom konaní, by boli bez toho, aby to bolo z hmotnoprávneho hľadiska opodstatnené, znevýhodnení v porovnaní s občanmi Únie bývajúcimi v členskom štáte, ktorého orgány nariaďujú opatrenia vyhostenia ako samotný trest alebo ako ochranné opatrenie ukladané vedľa trestu.

96. Svojou štvrtou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či právo Únie obsahuje ustanovenia, ktoré by umožňovali určiť „presný okamih, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia“ [58], stanovujúci dátum, ku ktorému sa má vykonať celkové posúdenie situácie dotknutej osoby. V takomto prípade by prináležalo členským štátom, aby v tejto súvislosti upravili podrobnosti vo forme prijatia procesnoprávnych ustanovení, pri rešpektovaní zásady procesnej autonómie.

97. Touto štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd vracia k obave, ktorú už vyjadril v rámci svojej druhej prejudiciálnej otázky. Tento súd sa domnieva, že rozličné rozhodovacie systémy umožňujú dospieť k rozličnému výsledku celkového posúdenia integračných väzieb, a to v závislosti od okamihu, ku ktorému je rozhodnutie o vyhostení prijaté. V systémoch, v ktorých sa opatrenia vyhostenia prijímajú mimo rámca trestného konania, pokiaľ príslušný orgán prijme opatrenie vyhostenia v krátkom čase po odsúdení, doba uväznenia bude pravdepodobne relatívne krátka. Naopak, pokiaľ s prijatím opatrenia vyhostenia otáľa, môže to viesť k prerušeniu integračných väzieb z toho dôvodu, že sa doba pobytu vo väzení predlžuje.

98. Myslím si, že obavy uvedené v rámci druhej a štvrtej prejudiciálnej otázky sa týkajú rovnakej problematiky. Je pravda, že na základe pochybností vyjadrených v druhej otázke sa vnútroštátny súd pýta skôr na časový rozsah celkového posúdenia integračných väzieb, pričom si kladie otázku, či do neho má zahrnúť obdobie pobytu vo väzení, zatiaľ čo štvrtou otázkou žiada o objasnenie okamihu rozhodujúceho pre posúdenie skutkovej situácie s cieľom stanoviť, či dotknutá osoba požíva posilnenú ochranu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Nemožno pritom vylúčiť, že by toto

57 Pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 33), a zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 36).

58 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poukazuje na vyššie uvedené rozsudky z 23. novembra 2010, Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:708, bod 32), a zo 16. januára 2014, G. (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 35).

posúdenie mohlo byť vykonané retrospektívne, s poukázaním na okamih predchádzajúci výkonu trestu odňatia slobody, čo by umožnilo nezohľadniť dopad tohto trestu na integračné väzby a zabrániť komplikáciám vyplývajúcim z rozdielov medzi vnútroštátnymi systémami. Ak by tomu bolo tak, druhá prejudiciálna otázka by mohla byť predmetom podobnej analýzy.

99. Svojou druhou a štvrtou prejudiciálnou otázkou by sa tak vnútroštátny súd v podstate pýtal, či je podľa práva Únie potrebné zahrnúť obdobie výkonu trestu odňatia slobody do rámca celkového posúdenia integračných väzieb.

100. Podľa vnútroštátneho súdu v systéme, akým je systém, o aký ide vo veci samej, by zahrnutie výkonu trestu odňatia slobody malo za dôsledok to, že by občanov iných členských štátov pripravilo o požívanie posilnenej ochrany proti vyhosteniu podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, keďže správne rozhodnutie sa v zásade prijíma v priebehu uväznenia dotknutej osoby po tom, ako došlo k prerušeniu nepretržitosti pobytu z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody.

101. Vnútroštátny súd sa však domnieva, že stanovenie rozhodujúceho okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, nemôže patriť do vnútroštátneho procesného práva, pretože určenie uvedeného okamihu umožňuje skôr stanoviť úroveň hmotnoprávnej ochrany, ktorú má požívať občan Únie. Vychádzajúc z tohto predpokladu, vnútroštátny súd zrejme usudzuje, že týmto rozhodujúcim okamihom, ktorý by zabezpečil jednotné uplatňovanie článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, je okamih, keď súdy rozhodujúce vo veci samej prijímajú rozhodnutie o vyhostení.

102. Nemecká vláda a vláda Spojeného kráľovstva sa domnievajú, že otázka rozhodujúceho okamihu na účely posúdenia vyhostenia zo strany správnych súdov, patrí do vnútroštátneho práva, zatiaľ čo Komisia rovnako ako vnútroštátny súd zjavne usudzuje, že rozhodujúci okamih na účely tohto posúdenia by mal byť stanovený autonómne normotvorcom Únie ako okamih, keď súdne orgány prijímajú rozhodnutie o vyhostení.

b) O konzistentnosti medzi posúdením integračných väzieb a posúdením skutočnej existencie hrozby pre záujmy hostiteľského členského štátu

103. Predovšetkým uvádzam, že právo Únie nestanovuje ani typ systému, v rámci ktorého musia byť opatrenia vyhostenia prijaté, ani okamih, v akom vnútroštátne orgány musia tieto opatrenia prijať. V smernici 2004/38 sú pritom výslovne uvedené podmienky, za ktorých opatrenia vyhostenia môžu byť platne prijaté.

104. Podľa ustálenej judikatúry [59] viackrát potvrdenej normotvorcom Únie v smernici 2004/38 [60] musí byť podmienka týkajúca sa existencie skutočného dôvodu vyhostenia splnená ku dňu, ku ktorému dochádza k vyhosteniu. Konkrétnejšie, v prípade, že vzniká otázka vyhostenia, treba tak, ako to stanovuje článok 27 ods. 2 smernice 2004/38, preskúmať, že dôvody, ktorými je toto vyhostenie odôvodnené, sú skutočné a existujúce.

105. Preto hoci je pravda, že výkon trestu odňatia slobody v zásade môže byť príčinou prerušenia pobytu predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 v systémoch, kde sa opatrenia vyhostenia ukladajú následne po odsúdení v trestnom konaní, zdá sa, že počas pobytu vo väzení sa hrozba, ktorú predstavuje uväznená osoba pre záujmy hostiteľského členského štátu, musí v zásade zmenšiť. Podľa súčasnej trestnoprávnej politiky členských štátov

59 Rozsudok z 27. októbra 1977, Bouchereau, (C-30/77, ECLI:EU:C:1977:172, bod 28). Pozri tiež rozsudky z 22. mája 1980, Santillo (131/79, EU:C:1980:131, body 18 a 19), ako aj z 29. apríla 2004, Orfanopoulos a Oliveri, (C-482/01 a C-493/01, EU:C:2004:262, body 78 a 79).

60 Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré som predniesol vo veci Petrea (C-184/16, EU:C:2017:324, body 57 a 58).

ukladanie trestu odňatia slobody trestnoprávnymi súdmi nielenže umožňuje trestať protiprávne konanie, ale jeho cieľom je jednak izolovať páchateľa trestného činu do času, kým už nepredstavuje hrozbu pre spoločnosť, a jednak resocializovať ho tak, aby mohol viesť sociálne zodpovedný život, s tým, že po ukončení pobytu vo väzení nebude páchať trestné činy [61].

106. Na druhej strane v systémoch, kde opatrenia vyhostenia nariaďujú trestnoprávne súdy ako samotný trest alebo ako ochranné opatrenie ukladané popri treste odňatia slobody, nepretržitosť pobytu predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 nie je spochybnená z dôvodu pobytu vo väzení. Úroveň hrozby existujúcej pre záujmy hostiteľského členského štátu sa však posudzuje v závislosti od okolností predchádzajúcich pobytu vo väzení, to znamená v čase, keď táto hrozba dosiahla svoju maximálnu úroveň. Okamih, v ktorom je trestný čin spáchaný, je najočividnejším prejavom tejto hrozby.

107. Bolo by teda nekonzistentné, aby v systémoch, kde sa opatrenia vyhostenia prijímajú na základe správneho rozhodnutia, bola skutočná existencia hrozby pre záujmy hostiteľského členského štátu posudzovaná v závislosti od okolností existujúcich v okamihu prijímania opatrenia vyhostenia, zatiaľ čo stupeň integrácie, ktorý určuje úroveň ochrany proti vyhosteniu, by bol posudzovaný retrospektívne, s odvolaním sa na okamih časovo predchádzajúci.

c) O funkcii trestu odňatia slobody

108. Pokiaľ ide o obavu vnútroštátneho súdu, podľa ktorej v systéme, akým je systém, o aký ide vo veci samej, by posilnenú ochranu proti vyhosteniu nikdy nemohli získať občania iných členských štátov, pokiaľ sa integračné väzby posudzujú v závislosti od okolností existujúcich počas pobytu vo väzení, domnievam sa, že vnútroštátny súd v rámci vyjadrenia svojich pochybností vychádza z predpokladu, podľa ktorého by pobyt vo väzení mal nevyhnutne viesť k prerušeniu integračných väzieb v hostiteľskom členskom štáte, a v dôsledku toho k prerušeniu nepretržitosti pobytu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

109. Podľa môjho názoru je však celkom reálne pripustiť, že osoba, ktorá vykonáva trest odňatia slobody v trvaní najmenej piatich rokov, si zachováva svoje vzťahy s hostiteľským členským štátom tým, že si v priebehu pobytu vo väzení zachováva rodinné väzby.

110. Navyše, ak by obdobie odňatia slobody bolo z rámca takéhoto celkového posúdenia vylúčené, bolo by to v rozpore so súčasnou trestnoprávnou politikou členských štátov, podľa ktorej resocializácia odsúdeného umožňujúca mu po pobyte vo väzení znovu si nájsť svoje miesto v spoločnosti predstavuje základnú funkciu trestu. Ak by sa skutočnosť, že pobyt vo väzení prerušuje väzby s hostiteľským členským štátom, mala považovať za pravidlo, z ktorého neexistuje žiadna výnimka, daná osoba by nebola vôbec motivovaná spolupracovať s väzenským systémom povereným jeho resocializáciou. Naopak, zohľadnenie okolností existujúcich počas obdobia pobytu vo väzení umožňuje vziať do úvahy dynamiku procesu resocializácie väzňa v priebehu jeho pobytu vo väzení, takže jeho snahy môžu zabrániť neskoršej degradácii integračných väzieb v hostiteľskom členskom štáte, zatiaľ čo jeho zatvrdnutie môže mať na tieto väzby opačné dôsledky.

d) O dvojitom posudzovaní integračných väzieb

111. Otázka, či je podmienka uvedená v článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 splnená, t. j. či sa dotknutá osoba zdržiavala v hostiteľskom členskom štáte počas predchádzajúcich desiatich rokov, vzniká v okamihu, keď má príslušný orgán v úmysle prijať opatrenie vyhostenia.

61 V tejto súvislosti pozri body 48 až 50 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Tsakouridis (C-145/09, EU:C:2010:322). Pozri tiež poznámky, ktoré uviedol generálny advokát Bot v bode 29 svojich návrhov, ktoré predniesol vo veci Mantello (C-261/09, EU:C:2010:501).

112. Podľa analýzy, ktorú poskytol Súdny dvor v rozsudku I, v situáciách, na ktoré sa vzťahuje článok 28 ods. 3 smernice 2004/38, je tiež potrebné uskutočniť preskúmanie podľa článku 28 ods. 1 tejto smernice [62]. Podľa tohto druhého uvedeného ustanovenia, skôr, ako sa prijme rozhodnutie o vyhostení z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, hostiteľský členský štát zohľadní – okrem dĺžky pobytu daného jednotlivca na jeho území, veku, zdravotného stavu, ako aj rodinnej a ekonomickej situácie – najmä sociálnu a kultúrnu integráciu daného jednotlivca v hostiteľskom členskom štáte. Z uvedeného vyplýva, že v súlade so znením článku 28 ods. 1 smernice 2004/38, vykladaného so zreteľom na odôvodnenie 23 smernice 2004/38, vyššie uvedené aspekty, ktoré sa môžu v priebehu plynutia času meniť a ktoré sú zahrnuté do rámca preskúmania vykonávaného pred prijatím rozhodnutia o vyhostení, sa musia posudzovať v závislosti od okolností existujúcich v okamihu, ku ktorému vniká otázka vyhostenia, pri rešpektovaní zásady proporcionality.

113. Vnútroštátny súd pritom poznamenáva, že k posudzovaniu integračných väzieb dotknutej osoby môže dôjsť jednak nezávisle podľa článku 28 ods. 1 smernice 2004/38, pred akýmkoľvek rozhodnutím o vyhostení, a jednak v priebehu celkového posúdenia, ktorého cieľom je zistiť, či bola zachovaná nepretržitosť pobytu počas predchádzajúcich desiatich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice. Podľa vnútroštátneho súdu teda stupeň integrácie môže v rámci jedného rozhodnutia o vyhostení podliehať dvojitému posudzovaniu, čo nie je v súlade s cieľmi smernice 2004/38.

114. Predovšetkým uvádzam, že keď je stanovené, že „zásadne dôležité dôvody verejnej bezpečnosti“ odôvodňujú vyhostenie určitej osoby, skutočnosť, či bývala v hostiteľskom členskom štáte počas desiatich predchádzajúcich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 alebo nie, už nemá žiaden význam, keďže ochrana, ktorú zaručuje toto ustanovenie, túto osobu nechráni proti vyhosteniu založenému na takýchto dôvodoch. V tejto situácii je teda potrebné uskutočniť preskúmanie podľa článku 28 ods. 1 smernice 2004/38. V tomto štádiu sa môže ukázať, že opatrenie vyhostenia nemožno prijať. Z uvedeného vyplýva, že stupeň integrácie sa posudzuje až v rámci článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

115. Napokon v prípade, že existujú „vážne dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti“ v zmysle článku 28 ods. 2 smernice 2004/38, treba posúdiť, či sa daná osoba zdržiavala v hostiteľskom členskom štáte počas desiatich predchádzajúcich rokov v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38. Ak tomu tak je, vyhostenie nemožno nariadiť, no v opačnom prípade treba vykonať preskúmanie podľa článku 28 ods. 1 smernice 2004/38.

116. Je pravda, že v takejto situácii sa integračné väzby zjavne posudzujú dvakrát. Nie som však presvedčený tvrdením, podľa ktorého dvojité posúdenie integračných väzieb nie je v súlade s cieľmi smernice 2004/38.

117. Po prvé, zatiaľ čo cieľom celkového posúdenia je stanoviť, či v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov došlo k prerušeniu nepretržitosti pobytu, cieľom preskúmania uskutočneného na základe článku 28 ods. 1 smernice 2004/38 je zistiť, či vyhostenie bude primerané vzhľadom na existujúce okolnosti zistené v okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia. Skutočnosť, že sa dotknutej osobe podarilo znovu si vytvoriť väzby s hostiteľským členským štátom po tom, ako boli v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov prerušené, môže zmeniť výsledok preskúmania uskutočneného na základe článku 27 ods. 2 smernice 2004/38. Táto skutočnosť však nemôže spochybniť to, že došlo k prerušeniu nepretržitosti pobytu, takže posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice sa neprizná.

62 Rozsudok z 22. mája 2012 (C-348/09, EU:C:2012:300, body 32 a 34).

118. Po druhé stupeň integrácie nemusí byť dostatočne vysoký na to, aby sa ním zaručila nepretržitosť pobytu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, ale zároveň sa môže ukázať ako dostatočný na to, aby zabraňoval vyhosteniu na základe zásady proporcionality. Na druhej strane, ak by sa integračná väzba posudzovala len raz, osoba, ktorej by hrozilo uloženie opatrenia vyhostenia, by nemohla mať žiaden prospech zo svojej sociálnej a kultúrnej integrácie v hostiteľskom členskom štáte.

119. Nie sú mi teda známe žiadne dôvody, ktoré by mohli odôvodniť nezahrnutie obdobia výkonu trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený z dôvodu spáchania trestného činu, do rámca celkového posúdenia, ktorého cieľom je zistiť, či bola zachovaná nepretržitosť pobytu.

120. Vzhľadom na tieto úvahy zastávam názor, že okamih rozhodujúci pre celkové posúdenie integračných väzieb v rámci smernice 2004/38 sa musí zhodovať s okamihom, keď orgány prijímajú rozhodnutie o vyhostení.

3. O aspektoch relevantných v rámci celkového posúdenia, ktorého cieľom je zistiť, či integračné väzby boli prerušené v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody uloženého za trestný čin, ktorý je dôvodom vyhostenia

121. Vo svojej tretej prejudiciálnej otázke vo veci C-316/16 sa vnútroštátny súd zamýšľa nad relevantnými kritériami, ktoré sa majú uplatniť na účely posúdenia, či boli integračné väzby zachované napriek obdobiu pobytu vo väzení, takže sa posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 prizná alebo neprizná.

122. Predovšetkým, ako som vysvetlil v bode 110 vyššie, ak by bolo posúdenie okolností, ktoré vzniknú v priebehu pobytu vo väzení, vylúčené, bolo by to v rozpore so súčasnou trestnoprávnou politikou členských štátov a oslabilo by to základnú funkciu trestu odňatia slobody.

123. V tejto súvislosti vnútroštátny súd znovu potvrdzuje, že v nemeckom práve je cieľom trestu odňatia slobody prispieť k sociálnej náprave občana Únie a umožniť mu viesť sociálne zodpovedný život s tým, že nebude páchať trestné činy. Vnútroštátny súd vychádzajúc z tohto predpokladu navrhuje v rámci celkového posúdenia zohľadňovať kritériá, akými je druh výkonu trestu, zamýšľanie sa nad spáchaným trestným činom, celkové správanie počas väzby, akceptovanie a uplatnenie terapeutických indikácií, zaradenie do pracovného procesu, účasť na programoch školského vzdelávania a odborného a celoživotného vzdelávania, účasť na výkone trestu, ako aj zachovanie osobných a rodinných vzťahov v hostiteľskom členskom štáte.

124. Kritériá, ktoré uvádza vnútroštátny súd, sú podľa môjho názoru užitočné na účely posúdenia integračných väzieb uväznenej osoby.

125. Z mojich poznámok uvedených v bode 74 vyššie napokon vyplýva, že trestný čin, ktorý vedie k odsúdeniu a výkonu trestu odňatia slobody, ako aj okolnosti, za akých bol tento trestný čin spáchaný, sú relevantnými skutočnosťami na účely posúdenia integračných väzieb.

126. Relevantnými sú napokon aj určité kritériá, ktoré s trestom odňatia slobody nemajú priamy vzťah. Z rozsudku G. vyplýva, že dĺžku pobytu v hostiteľskom členskom štáte predchádzajúcu pobytu vo väzení je možné zohľadniť pri celkovom posúdení integračných väzieb [63]. Podľa môjho názoru tak čím sú integračné väzby silnejšie, čo sa dá zistiť najmä na základe okolností existujúcich pred pobytom vo väzení, tým viac musí mať obdobie, ktoré prerušuje nepretržitosť pobytu, výrazne narušujúci charakter na to, aby dotknutá osoba nepožívala posilnenú ochranu proti vyhosteniu v zmysle článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38.

63 Rozsudok zo 16. januára 2014 (C-400/12, EU:C:2014:9, bod 37).

127. Z uvedeného vyplýva, že v okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, je na účely určenia, či predtým vzniknuté integračné väzby s hostiteľským členským štátom boli prerušené z dôvodu obdobia pobytu vo väzení, takže sa posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38 prizná alebo neprizná, potrebné vykonať celkové posúdenie *in concreto*, pričom sa zohľadnia všetky relevantné aspekty v každom jednotlivom prípade, týkajúce sa všetkých období prítomnosti na území tohto členského štátu, vrátane období pobytu vo väzení.

VI. Návrh

128. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky, ktoré položili Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vyšší správny súd Bádensko-Württembersko, Nemecko) a Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd, Spojené kráľovstvo) odpovedal takto:

Vo veci C-424/16:

1. Požívanie posilnenej ochrany podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie č. (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, zmenenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011, závisí od nadobudnutia práva na trvalý pobyt v zmysle článku 16 tejto smernice.

2. Výraz „predchádzajúcich desiatich rokov“, uvedený v článku 28 ods. 3 písm. a) tejto smernice 2004/38, sa má vykladať v tom zmysle, že sa týka nepretržitého obdobia, ktoré sa počíta spätne od konkrétneho okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, a ktoré prípadne zahŕňa obdobia neprítomnosti alebo pobytu vo väzení, pod podmienkou, že ani jedno z týchto období neprítomnosti alebo pobytu vo väzení nemalo za dôsledok prerušenie integračných väzieb v hostiteľskom členskom štáte.

Vo veci C-316/16:

V okamihu, ku ktorému vzniká otázka vyhostenia, je na účely určenia, či sa po období pobytu vo väzení prizná alebo neprizná posilnená ochrana podľa článku 28 ods. 3 písm. a) smernice 2004/38, zmenenej nariadením č. 492/2011, potrebné vykonať celkové posúdenie *in concreto*, pričom sa zohľadnia všetky relevantné aspekty v každom jednotlivom prípade, pokiaľ ide o všetky obdobia prítomnosti na území tohto členského štátu, vrátane období pobytu vo väzení, s cieľom zistiť, či malo obdobie pobytu vo väzení za následok prerušenie integračných väzieb s hostiteľským členským štátom v priebehu predchádzajúcich desiatich rokov.